🕕 सा विद्या या विमुक्तवे 🕕

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

"ज्ञानतीर्य" परिसर, विष्णुपूरी, नांदेड - ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY NANDED

"Dnyanteerth", Vishnupuri, Nanded - 431606 Maharashtra State (INDIA) Established on 17th September 1994 – Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with ${}^\prime\!A'$ Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542 Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

संलिग्नत महाविद्यालयांतील मानविद्यान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०—२१ पासून लागू करण्याबाबत.

य रियत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळिवण्यात येते की, दिनांक २० जून २०२० रोजी संपन्न झालेल्या ४७व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१३/४७—२०२०च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलिग्नत महाविद्यालयांतील मानविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०—२१ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस्—द्वितीय वर्ष—इंग्रजी (अनिवार्य, अतिरिक्त (द्वितीय भाषा), फंक्शनल इंग्रजी, ऐच्छिक)
- २) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस—द्वितीय वर्ष—हिंदी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ३) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस्—द्वितीय वर्ष—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ४) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस्—द्वितीय वर्ष—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ५) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस्—द्वितीय वर्ष—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक) ६) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस्—द्वितीय—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ७) बी.ए./बी.एस्सी./बी.कॉम./बी.एस.डब्ल्यू./फाईन आर्टस्–द्वितीय वर्ष—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ८) बी.ए.-द्वितीय वर्ष-अर्थशास्त्र
- ९) बी.ए.-द्वितीय वर्ष-भूगोल
- १०) बी.ए.—द्वितीय वर्ष—इतिहास
- ११) बी.ए.—द्वितीय वर्ष—सैनिकशास्त्र
- १२) बी.ए.-द्वितीय वर्ष-तत्त्वज्ञान
- १३) बी.ए.-द्वितीय वर्ष-राज्यशास्त्र
- १४) बी.ए.-द्वितीय वर्ष-मानसशास्त्र
- १५) बी.ए.—द्वितीय वर्ष—लोकप्रशासन
- १६) बी.ए.-द्वितीय वर्ष-समाजशास्त्र
- १७) बी.ए.—द्वितीय वर्ष—ॲडमिनिस्ट्रेटीव्ह सर्व्हिस

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या **www.srtmun.ac.in** या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,

विष्णुप्री, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क.: शैक्षणिक—१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/ २०२०—२१/**२४९** स्वाक्षरित/— **उपकुलसचिव** शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

दिनांक: ०८.०७.२०२०.

प्रत माहिती व पढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तृत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलंगिनत महाविद्यालये, प्रस्तृत विद्यापीठ.
- ४) साहाय्यक कुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) उपकुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तृत विद्यापीठ.

Choice based Credit System (CBCS) Course structure

Faculty: Humanities
Subject Philosophy

B.A Second Year Syllabus

Semester Pattern With effect from 2020-21

Semester	Core Course	Paper No	Name of Paper	Lectures per Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
III	CCPHI- A	V	Inductive Logic	4	55	25	50	75	3
	В	VI	Greek Philosophy or Modern Indian Thoughts	4	55	25	50	75	3
	SEC	I	Yoga and Human Life	3	45	25	25	50	2
	Total			11	155	75	125	200	8
IV	CCPHI-A	VII	Research Methodology	4	55	25	50	75	3
	ССРНІ- В	VIII	Modern Western Philosophy or Indian Ethics	4	55	25	50	75	3
	SEC	II	Yoga and Human Life	3	45	25	25	50	2
	Total			11	155	75	125	200	8
				22	310	150	250	400	16

CCPHI- Core Course Of Philosophy

SEC – Skill Enhancement Course

CA – Continuous Assessment

ESE- End of Semester Examinations

CBCS paper pattern

Subject Philosophy

B.A Second Year

With effect from 2020-21

SEMESTER - III

Paper No.	Title of the paper	Internal Marks (CA)	End Semester Exam (ESE)	Total (CA+ESE)
V	Inductive Logic	25	50	75
VI	Greek Philosophy or Modern Indian Thoughts	25	50	75
SEC - I	Yoga and Human Life	25	25	50

SEMESTER-IV

Paper No.	Title of the paper	Internal Marks CA	End Semister Exam(ESE)	Total (CA+ESE)
VII	Research Methodology	25	50	75
VIII	Modern Western Philosophy or Indian Ethics	25	50	75
SEC - II	Yoga and Human Life	25	25	50

Examination Pattern:

1. Short answer question

OR Short answer question . 10Marks

2. Short answer question

OR Short answer question . 10Marks

3. Short answer question

OR Short answer question . 10Marks

4. Short answer question

OR Short answer question . 10Marks

5. Short answer question

OR Short answer question . 10Marks

B.A.II Year

Semester – III Optional – Philosophy

CC- Paper V - Inductive Logic
Paper VI -Greek Philosophy
OR

Modern Indian Thoughts

SEC – I - Yoga and Human Life

(With effect from June 2020-21)

Philosophy

B.A. Second Year

Semester III

Paper V - Inductive Logic

Credits 3	Periods 55	Ma	rks 75
Course Objectives:			
	students with basic concept of knowledge.		
	students with the importance of logic in human life.		
	dents how to prepare for discover new facts.		
4. To know preparat	ory process of systematic research.		
		Periods	Marks
	s of Human Knowledge	15	20
	Virect Knowledge		
	ndirect Knowledge		
	nference – kinds of inference, similarities and inferences between induction and deduction.		
		10	15
Chapter II: What i	arious definitions of logic.	10	15
	lature and scope of logic		
	Itility of logic		
	nal Grounds of Induction	15	20
_	lature of grounds of Induction.	10	20
	ormal Grounds – a) Causation b) Uniformity of Nature.		
	rinciple of causation – Scientific and Popular cause		
	allacies of Causation		
Chapter IV : Mater	rial Grounds of Induction :	15	20
1) C	Observation		
a	) Characteristics , advantages and disadvantages.		
	) Fallacies of observation		
2) E	xperiment: Definition, Nature, advantages and disadvan	itages.	
Reference Books fo	r reading:		
	gic and Scientific method: M.R. Cochen and E. Nagel		
2) Logic and scientif			
3) Inductive Logic –	Balkrishna Pandit		
4) Probability and in	ductive logic: Keyberg H.E.		
5) Text Book of Log	ic- Wolf A, London 1930		
6) तर्कशास्त्र आणि वैज्ञार्	नेक पध्दती - हुल्याळकर श्री.गो.,काळे श्री.वा.,कावळे श्री.र,प्रकाशक,	, पुणे अनाथ विदय	ार्थी गृह पुणे.
7) वैज्ञानिक पध्दती: ज.	रा.दाभोळे, फडके प्रकाशन , कोल्हापुर.		
8) सुगम तर्क विचार - प्र	ा.माधवी कवि , प्रा. ई.आर. मठवाले, विद्या प्रकाशन , नागपूर.		
9) तर्कशास्त्र आणि वैज्ञार्	नेक पध्दती - प्रा.श्री.ह.दिक्षित		
10) तर्कशास्त्र – वात्साय	न, प्रकाशक: केदारनाथ रामनाथ, मेरठ.		

11) तर्कशास्त्र की रुपरेखा - बद्रिनाथ सिंह, कु.अंजनी सिंह प्रकाशक: आशा प्रकाशन , वाराणसी 12) सरल आगमन तर्कशास्त्र - अशोक कुमार वर्मा प्रकाशक: मोतीलाल बनारसीदास , नई दिल्ली

13) तत्त्वज्ञानातील संशोधनाचे तंत्र व क्षेत्र - जपे वर्ष,गायधने सुरेंद्र,साळुंके सुनील (संपा)

B.A. Second Year

Semester III

Paper VI - Greek Philosophy

Marks 75

Periods 55

Course Objectives:		
1. To familiarize the students with nature and basic concepts of Greek philoso	phy	
2. To understand the way of thinking of philosophers about the world.		
3. To understand how to analyze philosophical concepts	Davia da	Maulea
	Periods	Marks
Chapter 1: Nature of Western Philosophy	10	15
1) Characteristics of western philosophy		
2) Difference between Indian and western philosophy		
3) A brief outline of Sophists philosophy		
Chapter 2 : Socrates	15	20
1) Philosophical method.		
2) Concept of Knowledge		
3) Ethical Views.		
Chapter 3 : Plato	15	20
1) Theory of knowledge.		
2) Theory of ideas.		
3) Theory of Good and its relation to God.		
Chapter 4 : Aristotle	15	20
1) Theory of matter and form.		
2) Theory of Causation.		
3) Concept of God.		
Books For Reading:		
1) Thilly F.A.: History of Philosophy (Central Book Depot. Allahabad.)		

- 1) Thilly F.A.: History of Philosophy (Central Book Depot, Allahabad.)
- 2) Stace W.T.: A critical History of Greek Philosophy, (London, Macmillan)
- 3) Wright W.K.: A History of Modern Philosophy, (New York, Macmillan)
- 4) Titus Herold H.: Living Issues in Philosophy, (Eurosia Publishing House, P. Ltd.), New Delhi
- 5) पाश्चात्य दर्शन का समिक्षात्मक इतिहास याकुब मसीह
- 6) ग.ना.जोशी पाश्चिमात्य तत्त्वज्ञानाचा इतिहास , खंड 1 व 2 , ;म.रा.वि. ग्रंथ निर्मिती मंडळ , नागपूर.
- 7) पी.डी. चैधरी पाश्चात्य तत्तवज्ञानाचा इतिहास

Credits 3

- 8) सुनील साळुंके . पाश्चात्य तत्त्वज्ञानातील द्रव्य संकल्पना
- 9) माधवी कवी, ई.आर मठवाले पाश्चात्य तत्वज्ञानाची रूपरेषा

(OR)

Philosophy

B.A.Second Year

Semester III

Paper VI - Modern Indian Thoughts

Marks 75

Periods 55

Course Objectives:		
1. To familiarize the students with nature and basic concepts of some modern In	dian philosophe	rs.
2. To understand the way of thinking of philosophers about the world.		
3. To understand how to analyze philosophical concepts		
	Periods	Marks
Chanter I: Vivoleananda	15	20
Chapter – I : Vivekananda 1. The Concept of Man	13	20
2. Practical Vedanta		
3. Universal Religion		
4. Ideas on Indian Woman		
Chapter – II: Rabindranath Tagore	10	15
1. Man and God		
2. Religion Of Man		
3. Ideas On Education		
Chapter – III: M. Gandhi	15	20
1. The concept of Truth		
2. The concept of Non – Violence		
3. Satyagraha		
4. Swaraj		
Chapter – IV : B.R.Ambedkar –	15	20
1. Views on Varna and the Caste System		
2. Views on Social Evils		
3. Concept of Education		
4. Dalit Movement		

Boooks for Rading and Reference:-

Credits 3

- 1) Contemporary Indian Philosophy Basant Kumar Lal
- 2) Contemporary Indian Philosophers Benay Gopal Ray
- 3) Modern Indian Thoughts Naravane .V.S
- 4) Religion of Man Rabindranath Tagore
- 5) Studies In Philosophy K.C. Bhattacharya
- 6) Hind Swaraj M. K. Gandhi
- 7) Writings & Speeches (Vol.1) B.R. Ambedkar
- 8) Gandhi's Political Thoughts Bhikhu Parekh
- 9) T.M.P. Mahadevan and C.V. Sarojan contemporary Indian Philosophy, Madras 1985
- 10) Swami Vivekanand Practical Vedanta 1964
- 11) Swami Vivekanand -Narayan Gadade

Philosophy

B.A.Second Year

Semester III

SKILL ENHANCEMENT COURSE

<u>Unit I – Yoga and Human Life</u>

Marks 50

Periods 45

1. To familiarize the students with the concept of yoga as Indian way of life.		
2. To understand the various types of Yoga and its application to real life.		
3. To understand the stress management and Yoga as a tool of stress management	ent.	
	Periods	Marks
UNIT- I		
Chapter-I. The Concept of Yoga	15	10
Definition and Essence of Yoga		
Importance of Yoga		
Chapter-II. Yoga according to Bhagvad Gita	15	20
Jnana Yoga,Bhakti Yoga and Karma Yoga		
Chapter-III. Health and Yoga	15	20
Mental stress and Yoga		
Pranayama-Types of Pranayama		

Recommended Readings:

Credits 2

Course Objectives:

- 1) भारतीय तत्त्वज्ञान श्री.ह. दिक्षीत
- 2) भारतीय तत्त्वज्ञानाचा इतिहास पी.डी.चैधरी
- 3) भारतीय दर्शन चंद्रधर शर्मा
- 4) भारतीय दर्शन शोभा निगम
- 5) भारतीय तत्त्वज्ञान वेदप्रकाश डोणगावकर
- 6. सामाजिक ताण तणाव आणि योग संस्कार भागवत दळवी
- 7.Indian Philosophy and History Vol II S.P. Dubey
- 8 New perspectives in self management: Yoga stress management- Dr.H.R.Nagendra
- 9Yoga and stress management: The art of Gracious living import Yatendra Pal
- 10. Yoga for Stress relief- Bharat Thakur
- 11. Yoga for Stress management- Sri Venkatkrishnan

Note: It is obligatory to conduct 45 periods in one semester for Skill Enhancement Course. Per week three periods- one for theory and two for practicles.

Internal Practical (25 Marks):

- 1. Write an assignment -10 marks
- 2. Concern teacher should take test of total 5 marks.
- 3. Concern teacher should take a practical on Pranayama- 10 marks.

External Practical (25 Marks):

External practical should be conducted by University at the end of semester.

B.A. II year Philosophy Semester IV

CC -Paper VII - Research Methodology.

Paper VIII- Modern Western Philosophy
OR
Indian Ethics

(With Effect From June – 2020-21)

SEC Unit 2 – **Yoga and Human Life**

Philosophy

B.A.Second Year

Semester IV

Paper VII - Research Methodology

Credits 3	Periods 55	Marks 75
Course Objectives:		
1. To familiarize the stude	nts with basic concept and importance of hypo	othesis in research.
2. To understand students	how to solve social problems and needs through	gh research.
3. To know the process of	research methodology in social sciences.	
4. To familiarize the stude	nts with basic methods of social research.	
		n · 1 M 1

	Perioods	Marks
Chapter I: Hypothesis	15	20
1) Nature of Hypothesis		
2) Types of Hypothesis.		
3) Conditions of Legitimate Hypothesis		
4) Verification and proof of hypothesis.		
Chapter II : Classification and definition	15	20
1) Classification – meaning, nature, kinds, uses		
2) Definition – meaning, rules, kinds		
Chapter III: Science and scientific method	10	15
1) Meaning and Characteristics of Science		
2) Scientific method: meaning and stages		
3) Research Methodology: Its nature and Importance.		
Chapter IV: Techniques of Social Research	15	20
1) Survey: Nature and types		
2) Interview: Nature, merits and demerits		
3) Questionnaire: Nature, merits and demerits.		

Reference Books for reading:

- 1) Introduction to logic and Scientific method: M.R. Cochen and E. Nagel
- 2) Logic and scientific method: Belsare
- 3) Inductive Logic Balkrishna Pandit
- 4) Probability and inductive logic: Keyberg H.E.
- 5) Text Book of Logic-Wolf A, London 1930
- 6) Logic: Deductive and Inductive Read C, Published at London 1998,
- 7) तर्कशास्त्र आणि वैज्ञानिक पध्दती हुल्याळकर श्री.गो.,काळे श्री.वा.,कावळे श्री.र,प्रकाशक, पुणे अनाथ विदयार्थी गृह पुणे.
- 8) वैज्ञानिक पध्दती: ज.रा.दाभोळे, फडके प्रकाशन , कोल्हापुर.
- 9) सुगम तर्क विचार प्रा.माधवी कवि , प्रा. ई.आर. मठवाले, विद्या प्रकाशन , नागपुर.
- 10) तर्कशास्त्र आणि वैज्ञानिक पध्दती प्रा.श्री.ह.दिक्षित
- 11) तर्कशास्त्र वात्सायन, प्रकाशक: केदारनाथ रामनाथ, मेरठ.
- 12) तर्कशास्त्र की रुपरेखा बद्रिनाथ सिंह, कु.अंजनी सिंह प्रकाशक: आशा प्रकाशन, वाराणसी
- 13) सरल आगमन तर्कशास्त्र अशोक कुमार वर्मा प्रकाशक: मोतीलाल बनारसीदास , नई दिल्ली
- 14) तत्त्वज्ञानातील संशोधनाचे तंत्र व क्षेत्र जपे वर्ष,गायधने सुरेंद्र,साळुंके सुनील (संपा)

Philosophy

B.A.Second Year

Semester IV

Paper VIII - Modern Western Philosophy

Marks 75

Periods 55

Course Objectives:		
1. To familiarize the students with nature and basic concepts of Modern wes	tern philosophy.	
2. To understand the way of thinking of philosophers about the world.		
3. To understand how to analyze philosophical concepts		
	Perioods	Marks
Chapter 1 : Descartes	15	20
1) Nature & Characteristic of Modern Philosophy		
2) Rationalism.		
3) Method of Doubt.		
4) Body – Mind Relationship.		
5) Argument for existence of God.		
Chapter 2 : Spinoza	10	15
1) Substance, Modes and attributes.		
2) Pantheism.		
3) Determinism.		
Chapter 3: Lock	15	20
1) Empiricism		
2) Theory of knowledge		
3) Refutation of Innate ideas		
4) The Concept of God		
Chapter 4 : Hume	15	20
1) Theory of knowledge		
2) Theory of Causation		
3) Skepticism		
4) The Concept of God		
Books For Reading:		

Books For Reading:

Credits 3

- 1) Thilly F.A.: History of Philosophy (Central Book Depot, Allahabad.)
- 2) Stace W.T.: A critical History of Greek Philosophy, (London, Macmillan)
- 3) Wright W.K.: A History of Modern Philosophy, (New York, Macmillan)
- 4) Titus Herold H.: Living Issues in Philosophy, (Eurosia Publishing House, P. Ltd.), New Delhi
- 5) पाश्चात्य दर्शन का समिक्षात्मक इतिहास याकुब मसीह
- 6) ग.ना.जोशी पाश्चिमात्य तत्त्वज्ञानाचा इतिहास , खंड 1 व 2 , ;म.रा.वि. ग्रंथ निर्मिती मंडळ , नागपूर.
- 7) पी.डी. चैधरी पाश्चात्य तत्तवज्ञानाचा इतिहास
- 8) सुनील साळुंके . पाश्चात्य तत्त्वज्ञानातील द्रव्य संकल्पना
- 9) माधवी कवी, प्रा.ई.आर मठवाले पाश्चात्य तत्वज्ञानाची रूपरेषा

Philosophy

B.A.Second Year

Semester IV

Paper VIII - Indian Ethics

Credits 3 Periods 55	Ma	rks 75
Course Objectives:		
1. To familiriaze the students with nature of basic concepts in I	Indian ethics.	
2. To understand its application to the real life.		
3. To understand how to analyse philosophical concepts	Perioods	Marks
	Terrous	IVIAI KS
Chapter I: Basic Concepts in Indian moral Philosophy	15	20
1) Characteristics of Indian moral philosophy.		
2) Nature and types of purusharthas.		
3) Concept of Dharma. 4) Concept of Moksha.		
Chapter II : Carvaka on marality	15	20
1) Carvaka's ethical Hedonism.		_*
2) Acceptance of two purusharthas: Karma and	nd Artha.	
3) Rejection of Dharma.		
4) Rejection of Moksha.	15	20
Chapter III: Jaina's Moral Philosophy 1) Code of Conduct: Anuvratas and Mahavrata	15	20
2) Concept of Ahimsa.	.43	
3) Aparigraha as basic ethical value.		
4) Nature and significance of Triratna		
Chapter- VI: Bauddha's Moral Philosophy	10	15
 Four Noble Truths Panchasheelas 		
3) Nirvana		
3) Ivii valia		
Books for Rading and Reference:		
1) Ethical philosophies of India – I.C.Sharma		
2) Development of moral Philosophy in India – Surama Dasgup	ota	
3) Ethics – W. Frankena 4) An introduction to ethics – W.Lillie		
5) Introduction to ethics – J.D.Mabbot		
6) भारतीय व पाश्चात्य नीतिशास्त्र - विद्या जोशी		
7) भारतीय नीतिशास्त्र:- माधवी कवि		
8) नीतिशास्त्र- सुनिल साळुंके		
9) तत्त्वज्ञान: एक चिंतन - सुरेंद्र गायधने		
, 10) नीतिमीमांसा- पी.डी.चैधरी		
11) नीतिमीमांसा- श्री ह.दिक्षित		
12) भारतीय नास्तिक दर्शनाचे नीतिशास्त्र - सुनीलदत्त गवरे		

Philosophy

B.A. Second Year

Semester IV

SKILL ENHANCEMENT COURSE

Unit II - Yoga and Human Life

|--|

Course Objectives:

- 1. To familiarize the students with the concept of yoga as Indin way of life.
- 2. To understand the various types of Yoga and its application to real life.
- 3. To understand the stress management and Yoga as a tool of stress management.

	Periooas	Marks
Chapter -1. Yoga in Jainism,	20	20
Yoga in Buddhims (Vipassana) and		
Patanjali's Astangik Yoga		
Chapter -2. Yoga and physical health	10	10
Chapter -3. Asanas in Yoga and their importance.	15	20
Types of Asanas		

Davisada

Manle

Recommended Readings:

- 1) भारतीय तत्त्वज्ञान श्री.ह. दिक्षीत
- 2) भारतीय तत्त्वज्ञान वेदप्रकाश डोणगावकर
- 3) भारतीय दर्शन चंद्रधर शर्मा
- 4) भारतीय दर्शन शोभा निगम
- 5. योगासानामृत: योग व आरोग्य बाजीराव.वि.पाटील
- 6. योग व आरोग्य धनंजय गुंडे
- 7. आरोग्य योग बी.के.एस.अय्यंगार
- 8. Indian Philosophy and History Vol II S.P. Dubey
- 9. Health through yoga Meera Mehata
- 10. Yoga for Healthy Feet: Practice from the Ground Up -Donald Moyer
- 11. The Science of Yoga: The Risks and the Rewards- William Broad
- 12. Yoga: The Path to Holistic Health- B.K.S. Ayengar

Note: It is obligatory to conduct 45 periods in one semester for Skill Enhancement Course. Per week three periods- one for theory and two for practical's.

Internal Practical (25 Marks):

- 1. Write an assignment -10 marks
- 2. Concern teacher should take test of total 5 marks.
- 3. Concern teacher should take a practical on Asanas- 10 marks.

External Practical (25 Marks):

External practical should be conducted by University at the end of semester.